

PROGRAM PRAKTYK PEDAGOGICZNYCH NA WYDZIALE CHEMII UAM ORAZ
NAUK GEOGRAFICZNYCH I GEOLOGICZNYCH UAM FINANSOWANE Z
PROJEKTU UDA.POKL. 03.03.02-00-006/11-00

Nowoczesne strategie wielostronnego przygotowania studentów do zawodu nauczyciela
wspomagane internetowym systemem kształcenia.

Przyroda w praktyce szkolnej.

Zgodnie z obowiązującymi standardami kształcenia nauczycieli na Wydziałach Chemii oraz na Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM przygotowani są studenci do zawodu nauczyciela przyrody. Kształcenie studentów w zakresie zdobywania niezbędnych kwalifikacji do nauczania przedmiotu przyroda odbywa się w ramach modułu edukacyjnego, który realizowany jest na studiach licencjackich.

Dla studentów biorących udział w projekcie przygotowanie do nauczania przedmiotu przyroda trwa 6 semestrów. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym do nauczania przedmiotu przyroda według Rozporządzenia MNiSW to min. 180 godzin, z kolei przygotowanie w zakresie dydaktycznym do nauczania przedmiotu przyroda według Rozporządzenia MNiSW to min. 240 godzin. W ramach przygotowania do nauczania przedmiotu przyroda studenci biorą udział w zajęciach z dydaktyki przyrody, a także poszerzają swoje wiadomości z zakresu przyrody o treści biologiczne, chemiczne i fizyczne. Ważnym elementem przygotowania do zawodu są ćwiczenia z emisji głosu, opieki prawnej i pierwszej pomocy.

Oprócz zajęć na uczelni ważnym elementem są praktyki śródroczne oraz odbywane w systemie ciągłym, podczas których studenci przebywają w wybranych szkołach podstawowych na terenie miasta Poznania. Praktyki śródroczne planowane są od listopada do maja każdego roku. Zadaniem studentów jest uczestniczenie w hospitacjach lekcji przyrody oraz omawianie przeprowadzonych przez nauczyciela lekcji. Po II roku studiów, we wrześniu, studenci zobowiązani są do uczestniczenia w praktykach pedagogicznych ciągłych w wybranych szkołach podstawowych. Podczas praktyk ciągłych zadaniem studentów oprócz hospitacji lekcji jest także samodzielne prowadzenie lekcji przyrody z przygotowanymi wcześniej i zatwierdzonymi przez szkolnego opiekuna praktyk scenariuszami lekcji. Celem praktyk jest także zapoznanie studentów z całokształtem pracy nauczyciela przyrody oraz kształtowanie własnych zdolności i umiejętności ważnych przy wykonywaniu zawodu nauczyciela.

Po odbyciu cyklu zajęć z dydaktyki przyrody w Uczelni przeprowadzana jest czterotygodniowa praktyka śródroczna polegająca na hospitacji lekcji przyrody. Studentów dzieli się na grupy około 5 osobowe w zależności od planów zajęć studentów w uczelni i planów lekcji w poszczególnych szkołach. Każdy nauczyciel sprawuje opiekę nad grupą studentów. W tym czasie każdy student zobowiązany jest do hospitacji 2 lekcji przyrody w tygodniu czyli (4 x 2h) 8 lekcji łącznie. Podczas praktyk śródrocznych studenci zobowiązani są do:

- obserwacji 8 godzin lekcji prowadzonych przez szkolnego opiekuna praktyk,
- analizy lekcji z wykorzystaniem otrzymanego arkusza hospitacji lekcji,
- dyskusji z szkolnym opiekunem praktyk na temat metodyki prowadzenia lekcji oraz problemów wychowawczych wśród uczniów,
- analizy przygotowania merytorycznego i metodycznego nauczycieli prowadzących lekcje przyrody.

Po pierwszej części praktyk śródrocznych studenci wracają do uczelni na dwutygodniowy cykl zajęć teoretycznych i praktycznych, w ramach których zobowiązani są do realizacji lekcji próbnych z przyrody metodą mikronauczania do przygotowanych przez siebie konspektów. Następnie studenci zobowiązani są do kontynuacji praktyk w szkołach. Trwają one 4 tygodnie, podczas których studenci hospituja i prowadzą lekcje przyrody w systemie 4h hospitacji lekcji i 3h prowadzenia lekcji z konspektem. Prowadzone przez studentów lekcje w szkole są filmowane, a rejestracje filmowe analizowane pod względem merytorycznym i metodycznym na zajęciach w uczelni - elementy mikronauczania.

W następnym semestrze po cyklu zajęć studenci (podzieleni na grupy jak w semestrze poprzednim) zobowiązani są do realizacji praktyk śródrocznych w szkołach według schematu 4 tygodniowego - 4 lekcje hospitowane i 3 lekcje prowadzone w cyklu 2 x po 4 tygodnie.

Po dwóch semestrach zajęć z dydaktyki przyrody studenci zobowiązani są do odbywania praktyki ciągłej w wymiarze 72h (hospitacja 52h i prowadzenie lekcji 20h). Działania swoje praktykanci odnotowują w dzienniku praktyk. Łącznie studenci odbywają 101h (29h + 72h) praktyk szkolnych z przyrody (praktyka śródroczna + praktyka ciągła). Pozostałe godziny praktyk do 180h studenci odbywają z drugiego przedmiotu kierunkowego na obu Wydziałach w ramach dwóch specjalności nauczycielskich – głównej i dodatkowej zgodnie ze standardami kształcenia nauczycieli.

Lp.	Opis	Semestr	Liczba godziny
1.	Cykl zajęć z dydaktyki przyrody w uczelni	II – 1 połowa	10h
2.	Praktyka śródroczna – hospitacje lekcji przyrody	II – 1 połowa	8h
2a.	Praca zdalna na platformie – kursy (12h) i praca ze szkolnymi opiekunami praktyk, korzystanie z materiałów instruktażowych	II	12h
3.	Cykl zajęć z dydaktyki przyrody w uczelni – prowadzenie lekcji próbnych – mikornauczanie.	II – 2 połowa	4h
4.	Praktyka śródroczna – hospitacje (4h) i prowadzenie lekcji (3h)	II – 2 połowa	7h
4a.	Praca zdalna na platformie – kursy (12h) i praca ze szkolnymi opiekunami praktyk, korzystanie z materiałów instruktażowych	II	12h
5.	Cykl zajęć z dydaktyki przyrody w uczelni	III – 1 połowa	10h
6.	Praktyka śródroczna – hospitacje (4h) i prowadzenie lekcji (3h)	III – 1 połowa	7h
6a.	Praca zdalna na platformie – kursy(12h) i praca ze szkolnymi opiekunami praktyk, korzystanie z materiałów instruktażowych	III	12h
7.	Cykl zajęć z dydaktyki przyrody w uczelni – prowadzenie lekcji próbnych – mikornauczanie.	III – 2 połowa	4h
8.	Praktyka śródroczna – hospitacje (4h) i prowadzenie lekcji (3h)	III – 2 połowa	7h
8a.	Praca zdalna na platformie – kursy (12h) i praca ze szkolnymi opiekunami praktyk, korzystanie z materiałów instruktażowych	III	12h
9.	Praktyki ciągłe – hospitacje (52h) i prowadzenie lekcji (20h)	wrzesień po III semestr	72h
9a.	Praca zdalna na platformie – korzystanie z materiałów instruktażowych platformy w zależności od potrzeb studenta		-

Ramowy plan przyjęcia i opieki nad studentami podczas praktyk dla szkolnych opiekunów praktyk

1. Spotkanie z dyrekcją szkoły wprowadzające studentów.
2. Oprowadzenie praktykantów po szkole i przedstawienie pracownikom.
3. Zapoznanie studentów:
  - ze strukturą organizacyjną szkoły

- z dokumentami szkolnymi
  - z przepisami dotyczącymi BHP, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony danych osobowych uczniów
  - z historią szkoły i jej stroną internetową
  - z zasadami pracy świetlicy i biblioteki szkolnej
  - z formami zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania i wspomagających ucznia, prowadzonych w szkole
4. Wprowadzenie studentów w pracę nauczyciela przyrody
- plan lekcji i dyżurów
  - podstawowa dokumentacja nauczyciela: podstawa programowa, realizowany program, roczne plany nauczania przyrody, przedmiotowy system oceniania, zasady oceniania kształtującego stosowanego w szkole
  - zasady prowadzenia dokumentacji przebiegu lekcji, również w dzienniku elektronicznym
  - pracownia przyrodnicza i warsztat pracy nauczyciela
  - zasoby przyrodnicze okolic szkoły w aspekcie wykorzystania do zajęć terenowych
  - zajęcia dodatkowe prowadzone przez nauczyciela przyrody i jego zadania wynikające z rocznych planów: wychowawczego, profilaktyki i in.
  - akcje prowadzone przez nauczyciela przyrody z zakresu ekologii i ochrony środowiska.
5. Spotkanie z pedagogiem szkolnym i koordynacja działań w ramach praktyk dydaktycznych i psychologiczno-pedagogicznych.
6. Obserwacja zajęć lekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela
- przebieg lekcji
  - stosowane w procesie lekcyjnym metody, formy i środki
  - narzędzia sprawdzania i oceniania osiągnięć ucznia
  - ocenianie sumujące i kształtujące
7. Udział w pełnionych przez nauczyciela dyżurach.
8. Udział w zajęciach pozalekcyjnych prowadzonych przez nauczyciela
- zajęcia wyrównawcze w ramach 2 godzin wynikających z Karty Nauczyciela
9. Omawianie zajęć prowadzonych przez nauczyciela
- wrażenia, uwagi, pytania
  - omówienie specyfiki zespołów klasowych i indywidualnych cech uczniów
  - indywidualizacja procesu nauczania

10. Dokonanie przydziału godzin i tematów lekcji prowadzonych przez studentów.
11. Prowadzenie przez studentów zajęć lekcyjnych
  - omówienie i ocena scenariusza lekcji i pomocy dydaktycznych przygotowanych przez studentów
  - pomoc nauczyciela w przygotowaniu pomocy dydaktycznych z zasobów pracowni przyrodniczej
  - obserwacja zajęć przez nauczyciela i pozostałych studentów
  - omówienie i ocena przeprowadzonych zajęć.
12. Prowadzenie zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych, wynikających z planu nauczyciela, zgodnie z procedurami praktyk.
13. Udział studentów w posiedzeniach Rady Pedagogicznej i spotkaniach z rodzicami podczas konsultacji.
14. Ewaluacja odbytych przez studentów praktyk.
15. Podsumowanie praktyki i wystawienie praktykantom opinii.

W czasie studiów studenci–praktykanci zobowiązani są do udziału w licznych zajęciach takich jak wykłady, ćwiczenia, zajęcia laboratoryjne, których liczba jest bardzo duża. Także nauczyciele, szkolni opiekunowie praktyk wykonując swoje codzienne obowiązki służbowe zaangażowani są w realizację szkolnego procesu edukacyjnego, co pochłania także dużo czasu. Z tych względów współpraca i komunikacja pomiędzy studentami i nauczycielami była niewystarczająca. Z tych powodów zarówno studenci odbywający praktyki jak i nauczyciele opiekujący się praktykantami nie byli w pełni zadowoleni z efektu końcowego praktyk.

Uznaliśmy, że w celu rozwiązania istniejących problemów, należy do procesu realizacji praktyk wprowadzić system zdalnego kształcenia. Powinien usprawnić on wymianę informacji pomiędzy uczestnikami praktyk i to w relacji: nauczyciel – student, student – student oraz nauczyciel – nauczyciel.

Podczas realizacji praktyk studenci dzieleni są na odpowiednie grupy. Każda grupa współpracuje z przydzielonym jej nauczycielem szkolnym opiekunem praktyk. Współpraca ta odbywa się w większości poprzez platformę. Studenci wykonują zadania, które przekazują im nauczyciele. W ramach tych zadań opracowują scenariusze lekcji do wybranych tematów, które prowadzić będą osobiście w szkole. Nauczyciele nadzorują prawidłowy przebieg tych prac, dokonują analizy merytorycznej i metodycznej przygotowanych scenariuszy, udzielają niezbędnych konsultacji i wspólnie ze studentami dokonują ostatecznych korekt. Wszystkie

te czynności odbywają się zdalnie z wykorzystaniem opisanych wyżej funkcji platformy zdalnego kształcenia. Oznacza to, że szkolni opiekunowie praktyk, mają ciągłą kontrolę nad procesem przygotowywania się praktykantów do prowadzenia lekcji. Nauczyciele bezpośredni kontakt ze studentami mają podczas hospitacji lekcji, prowadzenia lekcji oraz analizy lekcji prowadzonych przez studentów.

Oprócz tego studenci zobowiązani są do odbycia 48h kursów umieszczonych na platformie. Oto tematyka poszczególnych kursów:

- Przygotowanie się nauczyciela do lekcji przyrody,
- Jak stosować różne metody nauczania na lekcjach przyrody,
- Metody aktywizujące uczniów na lekcjach przyrody,
- Problemowe nauczanie przyrody,
- Eksperyment na lekcjach przyrody z uwypukleniem pokazu nauczycielskiego,
- Eksperyment uczniowski z uwypukleniem pracy zespołowej uczniów metodą projektów,
- Zastosowanie modeli na lekcjach przyrody,
- Zajęcia szkolnego koła zainteresowań z przyrody w praktyce szkolnej,
- Różne metody prowadzenia zajęć terenowych z przyrody,
- Warianty wykorzystania tablicy multimedialnej na lekcjach przyrody,
- Scenariusze lekcji przyrody – konspekt dobrej lekcji.

Ponadto studenci mogą korzystać z materiałów instruktażowych dostępnych na platformie w postaci materiałów multimedialnych oraz tekstowych.